

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

**ПЕДАГОГІЧНА ІННОВАТИКА:
ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ
НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ**

Колективна монографія

Мелітополь, 2019

УДК 373/.3/.5: 001.895(477)

П 24

Педагогічна інноватика : досвід та перспективи Нової української школи : кол. монографія / за заг. ред. А. М. Солоненка, І. А. Мальцевої, Л. Ю. Москальової, О. С. Арабаджи – Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2019. – 358 с. – ISBN 978-966-2489-78-1.

Рецензенти:

Л. С. Рибалко – доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та методики професійної освіти Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

О. О. Фунтікова – доктор педагогічних наук, професор кафедри освіти та управління навчальним закладом Класичного приватного університету.

Технічні редактори: Павленко О. М., Мілько Н. Є.

У колективній монографії відображено історію розвитку провідних технологій навчання, подано їхню коротку характеристику, обґрунтовано рекомендації щодо їх практичного використання в умовах Нової української школи, представлено авторські ігрові методики навчання, а також методики навчання окремих дисциплін у закладах загальної середньої освіти, розглянуто методичні та практичні аспекти їхньої реалізації.

Колективна монографія орієнтована як на теоретичну підготовку вчителів Нової української школи, так і на розвиток та реалізацію їхнього творчого потенціалу, формування теоретичної та практичної готовності до інноваційної педагогічної діяльності. Представлені матеріали можуть бути використані педагогами для підвищення ефективності організації освітнього процесу у закладах освіти.

Видання призначене для здобувачів вищої освіти, вчителів, викладачів, вихователів, слухачів системи підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.

Рекомендовано до друку Вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького
(Протокол № 14 від 28.05.2019 р.)

ISBN 978-966-2489-78-1.

© МДПУ ім. Богдана Хмельницького, 2019

© Колектив авторів, 2019

© Колор Принт, 2019

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО РЕКТОРА	7
ПЕРЕДМОВА	8
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ (Редактор розділу Коробченко А. А.)	11
Освітнє науково-практичне середовище Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького для особистісно-професійного розвитку педагога нової української школи: здобутки, реалії, перспективи /Солоненко А.М., Мальцева І.А./	11
Сутність та ознаки педагогічних технологій /Елькін М. В./	13
Розвиток технологічного підходу в зарубіжній та вітчизняній педагогічній науці /Коробченко А. А., Головкова М. М./	16
Технології особистісно орієнтованого навчання /Коробченко А. А./	22
Технології розвивального навчання /Головкова М. М./	30
Навчання як наукове долідження /Окса М. М./	35
Case Study як сучасна технологія професійно орієнтованого навчання старшокласників /Бельчева Т. Ф., Єрмак Ю. І./	43
Технологія формування творчої особистості /Бунчук О. В./	45
Технологія розвитку критичного мислення /Бунчук О. В./	50
Ігрові технології /Воровка М. І./	52
Технологія проектної діяльності як відкритий навчальний простір співпраці учнів /Ізбаиш С. С./	57
Впровадження інтегральних технологій у сучасний освітній процес закладів загальної середньої освіти /Попелешко Ю. І./	65
Розділ 2. ІГРОВІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ (Редактори розділу Москальова Л. Ю., Тройцька Т. С.)	70
Методика формування елементарних математичних уявлень дітей дошкільного віку засобом дидактичної гри /Жейнова С. С./	70
Інтеграція LEGO-технології в дошкільному навчальному закладі /Жейнова С. С./	72
Методика пролонгованої підтримки індивідуального творчого самовираження старшого дошкільника у художньо-творчій діяльності /Житнік Т. С., Федорова О. В./	76
Інноваційні методи роботи з дітьми з особливими освітніми потребами за допомоги метафоричних асоціативних карток “Будинок” та “Фантастичне дійство” /Житнік Т. С./	82
Розділ 3. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ (Редактор розділу Дубяга С. М.)	90
Технологія інтерактивного навчання в початковій школі /Дубяга С. М., Фефілова Т. В./ ...	90
Формування творчої особистості молодшого школяра засобами методичної системи «Щоденні 3 (5)» /Дубяга С. М., Фефілова Т. В., Фалько Н. М./	105
Технологія розвитку критичного мислення молодших школярів /Дубяга С. М., Фефілова Т. В./	117
Розділ 4. МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ БІОЛОГІЇ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ (Редактор розділу Максимов О. С.)	142
Організація роботи школярів на уроках біології за методикою Едварда де Боно «Шість капелюхів мислення» /Логвіна-Бик Т. А., Бик Н. В./	142
Організація диференційованого навчання учнів на уроках біології /Логвіна-Бик Т. А., Бик Н. В./	147

ТЕХНОЛОГІЯ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Дубяга С. М., Фефілова Т. В.

Серед великої кількості інноваційних технологій більшість учителів сьогодні визначають перевагу роботи в режимі інтерактиву.

Такий підхід до навчання не є абсолютно новим для української школи. Частково він використовувався ще в перші десятиріччя минулого століття і був поширений у педагогіці та практиці української школи в 20-ті роки.

Розробку елементів інтерактивного навчання можна знайти в працях В.Сухомлинського, творчості вчителів-новаторів 70-80-х рр. (Ш.Амонашвілі, Є.Ільїн, С.Лисенкова, В.Шаталов та ін.), теорії розвивального навчання.

В Україні розроблена та пропагується технологія інтерактивного навчання О.Пометун.

Інтерактивне навчання – це спеціальна форма пізнавальної діяльності, яка має конкретну, передбачену мету – створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває успішність, інтелектуальну спроможність.

Суть інтерактивного навчання: навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх учнів: співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання в співпраці), де і учень, і вчитель є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання.

Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне вирішення проблеми на основі аналізу обставин та відповідної ситуації.

Інтерактивна взаємодія потребує певної зміни всього життя класу, а також значної кількості часу для підготовки як учням, так і педагогові.

Нижче запропоновані техніки інтерактивного навчання, що використовуються в початковій школі.

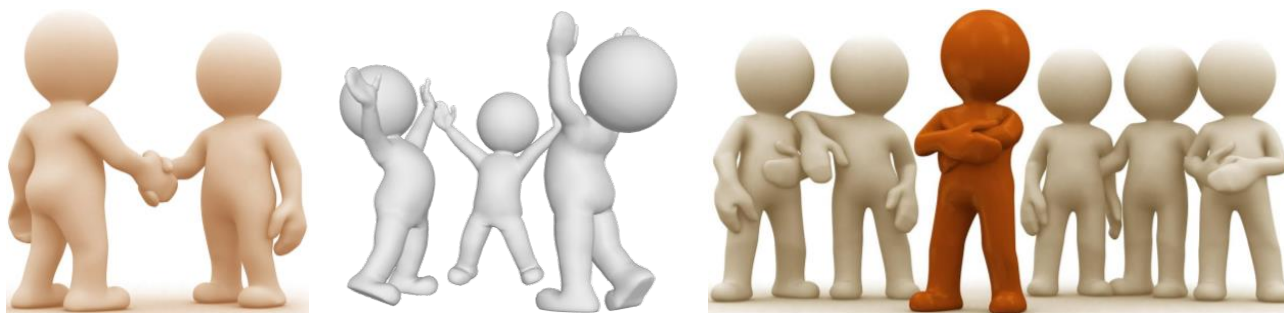
«Робота у парах» передбачає таку організацію навчання математики, коли учні, працюючи спільно, мають можливість обмінюватися думками, вносити пропозиції та обговорювати їх, здійснювати паралельно контроль за роботою партнера у спільному проекті та критично оцінювати власні дії. За видами роботи це може бути аналіз виконаного завдання іншим учнем, розв'язування у парі математичного завдання, складання учнями один для одного завдань з математичним змістом, формулювання спільної відповіді на запитання вчителя, перевірка правильності виконання завдання, пошук інших способів розв'язування арифметичної задачі тощо. Так, перевірка математичного диктанту, коли школярі «у парі» обмінюються зошитами, перевіряють правильність виконання, роблять зауваження (в усній формі, письмово) та оцінюють роботу іншого учня (балом, вербально). Різновидом **«роботи у парах»** є об'єднання школярів у *ротаційні трійки*. Кожним трьом учням учитель пропонує математичне завдання з кількома можливими варіантами відповідей, а учні-трійки по черзі висловлюють свою думку, після чого змінюється склад трійок і пропонується нове завдання для школярів.

Наприклад, розв'язування кругових прикладів, коли потрібно визначити послідовність їхнього слідування; розв'язування задачі на різницю двох часток; обчислення периметра чотирикутника; гра «Числове доміно»,

РОЗДІЛ 3 СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

«Геометричне доміно»; взаємоперевірка знання таблиць додавання (множення) одноцифрових чисел та відповідних випадків віднімання (ділення).

«Робота у малих групах» передбачає об'єднання молодших школярів по 3-5 учнів для виконання математичного завдання. Кожен учень групи виконує ігрову роль: головуючого, секретаря, інструктора, виконавця тощо. Всі учні працюють спільно на отримання результату роботи. Головуючий знайомить учнів із проблемним, нестандартним завданням, секретар робить необхідні записи, інструктор пропонує варіанти способів вирішення завдання, а виконавець здійснює математичні розрахунки. Результатом спільної роботи може бути таблиця-схема, опорна схема, записи у робочих зошитах тощо.

«Два – чотири – всі разом» – технологія, що передбачає розвиток у молодших школярів навички спілкування у групах із різною кількістю учасників діалогу.

Організація роботи.

1. Поставити учням запитання для обговорення, дискусії або аналізу ситуації. Школярі протягом хвилини-двох обмірковують можливі рішення індивідуально.

2. Об'єднати учнів у пари для обговорення своїх ідей один з одним та вироблення спільного рішення.

3. Об'єднати пари в четвірки для обговорення попередньо вироблених рішень щодо поставленої проблеми та пошуку спільного рішення.

4. Колективне обговорення проблеми.

Прикладом може бути розв'язування задач на рух, які мають кілька способів розв'язування; розв'язування нестандартних задач, що передбачає пошук оригінального способу (розв'язування на різниці парадокси, на динаміку вікових змін, з абстрактним змістом).

Подасмо приклади використання технології на уроках у початковій школі.

Використання інтерактивної технології на уроках української мови

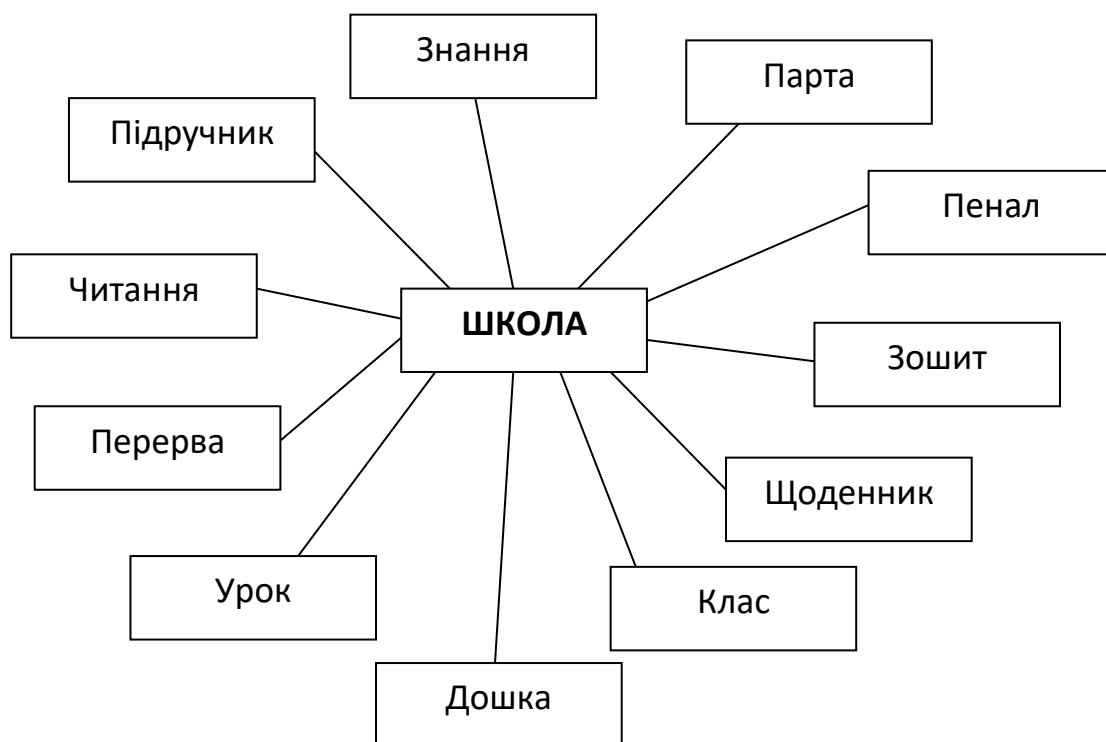
1. Стратегія «Асоціативний куш»

(Етапи актуалізації і рефлексії)

Правила складання асоціативного куща:

- Записати на дошці в центрі ключове слово чи фразу;
- Записати будь-які слова чи фрази, які спадають на думку;
- Ставити знаки питання біля частин куща, в яких є невпевненість;
- Записувати всі ідеї, які з'являються чи скільки дозволяє час.

Приклад. Асоціативний куш, складений на першому уроці:

2. Стратегія «Есе»

(Етап рефлексії, актуалізації)

Есе як метод формування критичного мислення полягає у написанні тексту в довільному стилі.

Алгоритм «Есе»:

- Збирання інформації за проблемою.
- Аналіз інформації.
- Виявлення власної точки зору.
- Викладання власної точки зору.

Есе може бути абсолютно вільним чи аргументованим (від 5 до 20 хвилин).

3. Стратегія «Дискусія»

Досить актуальними на сьогодні методами формування критичного мислення є різні види дискусій, дебатів.

Дискусії і дебати дозволяють ефективно розв'язувати проблеми через самовираження, вчитися аналізувати ситуацію, добирати аргументи для розв'язання проблеми, розвивати комунікативні навички.

Хід дискусії:

1. Оголошується проблемне питання дискусії.
2. У групі одна пара обирає позицію «ЗА», інша – «ПРОТИ».
3. Кожна пара обговорює свою позицію, добирає аргументи на її підтримку.
4. Через деякий час утворюються нові пари, що складаються з учасників, які займали одну і ту ж саму позицію, але з інших груп.
5. Учасники в нових парах порівнюють свої аргументи, додають за необхідності нові.
6. Учасники повертаються до своїх початкових пар, маючи «удосконалений список» аргументів.
7. Проводиться дискусія у своїй групі серед двох пар.
8. Кожний учасник дискусії викладає власну позицію, скориговану під час дискусії, у вигляді есе.

4. Стратегія «Метод прес»

(На будь-якому етапі уроку)

Етапи методу прес:

- Висловлюю свою думку: «Я вважаю...»
- Пояснюю причину такої точки зору: «Тому що...»
- Наводимо приклад додаткових аргументів на підтримку своєї позиції: «... Наприклад...»
- Узагальнюємо, формуємо висновки: «Отже...», «Таким чином...»

Приклад методу прес:

Вивчення казки Б.Грімм «Пані Метелиця».

- Я вважаю, що посеребриця отримала свою нагороду заслужено.
- Тому що була роботящою, старанною та терплячою.
- Наприклад, про це свідчать її вчинки, описані у казці ...
- Отже, наполеглива праця привела її до заслуженої нагороди.

5. Стратегія «Монофони»

Монофон (моно – один, фон – звук). Невеликі зв'язні тексти, кожне слово яких починається на одну й ту ж літеру.

Добраніч!

- Дзень, дзень! День! День! – дзеленчав дзвоник
- Де день? Де д-е-н-ь? Д-е-е? – дивувались дерева.
- Дзень! – дратівливо дзенькнув дзвоник. – Догорів день! Догорів день! Добраніч! Добраніч!

Прогулянка

Приємно пізньою порою пройтися парком. Погодувати принесеним шином птахів.
Посидіти, погомоніти про природу. Порадіти прекрасним передчуттям. Помріяти про пригоди.
Потім повільно прогулятися, помилуватися парком, пронизаним погасаючими променями. Пошепки попрощатися... Повернутися... Піти...

Викотристання інтерактивної технології на уроках математики

Приклад 1. Концентр «Багатоцифрові числа».

Тема. Дії над багатоцифровими числами

Мета: закріпити навички письмового виконання дій на задачах з абстрактним змістом.

1. Суму чисел 2341 та 4951 збільшили на 892, і вона стала більшою у 132 рази за шукане число. Що це за число?

2. Число менше суми чисел 2354 та 7428 у 73 рази. Знайди це число.

3. Перше число більше за друге на 34179, а сума першого і другого чисел дорівнює 53265. Знайди ці числа.

4. Перше число більше за друге на 29375. Їх сума дорівнює 35963. Знайди ці числа.

«Карусель» – це така організація процесу навчання математики, коли школярі розташовуються у два кола (внутрішнє та зовнішнє) з різними функціями навчального діалогу. Учні внутрішнього кола ставлять запитання, формулюють певні твердження, а учні зовнішнього кола відповідають на поставлене запитання або спростовують (підтверджують) висновки щодо означень математичних понять, існування математичних закономірностей чи властивостей арифметичних дій.

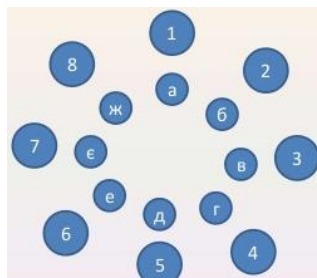
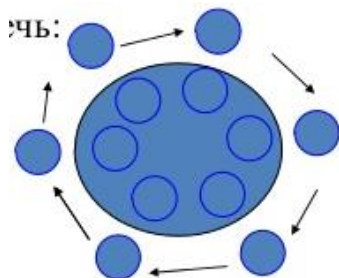
Організація роботи.

1. Розставити стільці у два кола.

2. Учні сідають на стільці у внутрішньому колі спиною до центру, а в зовнішньому – обличчям до центру так, що кожен сидить навпроти іншого.

3. Внутрішнє коло нерухоме, а зовнішнє – рухливе. За сигналом ведучого всі його учасники пересуваються на один стілець вправо й опиняються перед новим партнером. Мета – пройти все коло, виконуючи поставлене завдання (висловити власну точку зору і з'ясувати позицію іншого; зібрати інформацію з певної теми; поставити власні запитання й отримати відповіді).

Ефективною є така робота, коли кожен учень внутрішнього кола має однакову кількість карток, за якими і формулює математичне завдання. У випадку, коли учень зовнішнього кола правильно і швидко відповідає на питання, йому передається картка, а якщо учень не встигає дати відповідь на питання або дає хибну відповідь – картка залишається в учня внутрішнього кола. Робота закінчується тоді, коли учні внутрішнього кола передадуть всі картки із завданнями учням зовнішнього кола. За кількістю одержаних карток можна оцінити відповіді учнів. Область застосування «Каруселі»: закріплення таблиць додавання (множення) одноцифрових чисел та відповідних випадків віднімання (ділення); перевірка сформованості навичок усного виконання арифметичних дій (усне додавання (віднімання) двоцифрових чисел без (з) переходом через десяток; усне додавання (віднімання) круглих трицифрових чисел).

«Акваріум»

Форма діяльності учнів у малих групах. Техніка ефективна для розвитку навичок спілкування в малій групі, уміння дискутувати.

Організація роботи.

1. Об'єднати учнів у групу 4 – 6 осіб.

2. Запропонувати школярам ознайомитися із завданням.

3. Ця група сідає в центр класу та протягом 3 – 5 хвилин проводить групову дискусію: обговорює можливі варіанти розв'язання проблеми.

4. Інші учні класу є слухачами, вони не втручаються в обговорення.

5. Після закінчення дискусії учням групи запропонувати повернутися на свої місця, а спостерігачам – висловити свої думки щодо обговорення в групі та прийнятого рішення.

6. Запропонувати наступній групі зайняти місце в центрі і продовжити обговорення.

Приклади використання «Акваріума» на уроках математики у початкових класах: а) опрацювання складних випадків письмового ділення багатоцифрового числа на одно-, двоцифрове число. Пояснити, де зроблена помилка; знайти та виправити помилку; обґрунтувати правильність виконання проміжних обчислень; б) розв'язування нестандартних задач на зв'язок дій першого та другого ступенів.

Приклад 2. Концентр «Багатоцифрові числа».

Тема. Множення багатоцифрового числа на двоцифрове число

Відновити запис, де замість * записані будь-які цифри:

$$\begin{array}{r} \text{***} \\ \times 8 * \\ \hline \text{****} \\ \text{***} \\ \hline \text{****}0 \end{array} \quad \begin{array}{r} * 0 * \\ \times 4 * \\ \hline * 4 * * \\ ** 4 \\ \hline *** 2 \end{array} \quad \begin{array}{r} * 3 * \\ \times 3 * \\ \hline * * * \\ * * * * \\ \hline * 5 * * 5 \end{array}$$

Особливістю наведених вище методів інтерактивного навчання є цілеспрямована робота учнів над досягненням спільної мети за активної роботи всього класу, продуктивного спілкування та узгодженої взаємодії, коли кожен учень відпрацьовує навички навчального діалогу та формує власний досвід навчально-творчої математичної діяльності.

Інтерактивні технології колективно-групового навчання передбачають фронтальну роботу усього класу, коли посилюється особистісна відповідальність молодшого школяра за результат власних дій. Учитель пропонує математичні завдання (репродуктивні, проблемні, навчально-творчі, нестандартні) всім учням на рівноможливих підставах, моделюючи конкурентносприятливу атмосферу та стимулюючи школярів до вияву ініціативи щодо способів розв'язування завдань.

«Мікрофон» – організація класу до виконання математичного завдання, коли за настановою учителя школярі у «мікрофон» дають відповіді. При цьому відповіді не обговорюються і не коментуються. Якщо учень припустився помилки, то відповідь формулює наступний учень.

Організація роботи.

1. Поставити запитання класу.
2. Запропонувати учням якийсь предмет, що виконуватиме роль уявного мікрофона (учні передаватимуть його один одному).
3. Надавати слово тільки тому, хто отримує «мікрофон».
4. Запропонувати учням говорити лаконічно та швидко.
5. Не коментувати й не оцінювати відповіді школярів.

Приклад 3. Концентр «Десяток».

Тема. «Нумерація чисел першого десятка»

Мета: закріпити поняття попереднього, наступного числа.

Учням пропонується назвати наступне число до чисел 3, 5, 8, 2, 4, 9, 1.

Назвати попереднє число до чисел 5, 7, 4, 9, 10, 6, 2, 8, 3.

Назвати сусідів чисел 7, 4, 5, 8, 2, 9, 6.

Приклад 4. Концентр «Сотня».

Тема. «Таблиці додавання одноцифрових чисел та відповідних випадків віднімання»

Мета: перевірка вивчення учнями таблиць додавання одноцифрових чисел та відповідних випадків віднімання.

Назвати приклади таблиці додавання числа 5 (за збільшенням, зменшенням результату додавання).

Назвати приклади таблиці віднімання числа 7.

Назвати приклади з таблиць додавання, якщо відповідь – число 14.

Назвати приклади з таблиць на віднімання, у яких відповідь – число 6.

Назвати приклади з таблиці додавання числа 8, якщо сума – число 15, 12, 17, 14, 11.

Назвати приклади з таблиць на віднімання числа 4, у яких відповідь 7, 9, 8.

Приклад 5. Концентр «Тисяча».

Тема. Усне додавання та віднімання круглих трицифрових чисел

Мета: закріплення навичок усного виконання дій над круглими трицифровими числами на кругових прикладах.

340 – 180 900 – 130 890 – 560 160 + 740 770 – 340 і т. д.

«Незакінчене речення» – форма організації математичної діяльності, яка надає учням можливість ґрунтовної роботи з формування математичної мови, вміння коротко, лаконічно висловлюватися, формулювати умовиводи, обґрунтовувати способи розв'язування математичних завдань.

Приклад 6. Концентр «Сотня».

Тема. Складання таблиці віднімання числа 6

Мета: засвоєння прийомів віднімання типу 14 – 6.

Обчислити різницю чисел 12 та 6. Назвати три прийоми віднімання.

12–6 – прийом віднімання частинами. Теоретична основа: правило віднімання від числа суми.

12–6 – прийом, теоретична основа якого – правило віднімання від суми числа.

12–6 – прийом, що ґрунтується на знанні таблиці додавання.

Приклад 7. Концентр «Тисяча».

Тема. Розв'язування задачі на знаходження четвертого пропорційного

Мета: засвоєння способу перевірки, а саме – складання оберненої задачі.

72л гасу розлили порівну у 4 каністри. Скільки потрібно таких каністр, щоб розлити 54л гасу?

72л – 4 к.

54л – ?

Розв'язання

1) $72:4 = 18$ (л) – у одній каністрі

2) $54:18 = 3$ (к.)

Перевірка: Складання оберненої задачі. 54л гасу розлили порівну у 3 каністри. Скільки потрібно каністр, щоб розлити 72л гасу?

1) $54:3 = 18$ (л)

2) $72:18 = 4$ (к.)

Відповідь: 3 каністри потрібно для того, щоб розлити 54л гасу.

Приклад 8. Концентр «Багатоцифрові числа».

Тема: Розв'язування складених задач на рух

Мета: закріпити навичку розв'язування складених задач на рух кількома способами.

Задача. З двох міст назустріч один одному виїхали два автомобілі. Один із них їхав зі швидкістю 48 км/год, а інший – 54 км/год. Яка відстань між містами, якщо автомобілі зустрілися через 4 години?

I спосіб

1) $48 * 4 = 192$ (км)

2) $54 * 4 = 216$ (км)

3) $192 + 216 = 408$ (км)

II спосіб

1) $48 + 54 = 102$ (км)

2) $102 * 4 = 408$ (км)

Відповідь: 408км – відстань між містами.

«Мозковий штурм» – форма організації пізнавальної діяльності молодших школярів на уроках математики для колективного обговорення можливих рішень конкретної навчальної проблеми.

Організація роботи.

1. Поставити проблемне питання.

2. Запропонувати учням висловити ідеї, коментарі, припущення тощо.

3. Усі пропозиції школярів записати в порядку їх виголошення.

4. Після закінчення висування ідей обговорити й оцінити їх.

Правила «мозкового штурму»:

- Не пропускати жодної ідеї (всі записуються).
- Не оцінювати і не критикувати під час виголошення ідей.
- Можна повторюватися, але проговорювати це (відзначати ризикою).
- Можна розширювати ідеї попередників.
- Продовжувати доти, доки будуть надходити нові ідеї.

В остаточному підсумку кількість породжує якість, створює в учнів відчуття значущості (адже їхні ідеї приймаються). Так можна знайти багато оригінальних рішень, точок зору.

Приклад 9. Концентр «Тисяча».

Тема. Розв'язування нестандартних задач з математики

Мета: закріпити вміння розв'язувати задачі на зв'язок арифметичних дій.

Задача. Добуток двох чисел 98, а їх частка – число 2. Знайти невідомі числа.

Задача. Сума двох чисел у 6 разів більша за одне із них. Різниця шуканих чисел – число 32. Знайти ці числа.

Задача. Перше число збільшили у 17 разів, а друге – збільшили на 195 одиниць. Одержали однаковий результат – число 391. Знайти перше і друге числа.

Приклад 10. Концентр «Сотня».

Тема. Усне додавання і віднімання двоцифрових чисел без переходу через десяток

Мета: закріпити обчислювальні прийоми на задачах на різницеви парадокси.

Задача. У двох коробках лежали олівці. Після того, як з першої коробки переклали до другої 4 олівці, виявилось, що в другій коробці олівців на 3 менше, ніж у першій. В якій коробці було більше олівців і на скільки?

Задача. У хлопчиків Кості та Андрія спочатку була однакова кількість касет. За кожні три Костеві касети Андрій давав для обміну п'ять своїх касет. У кого стало більше касет і на скільки після чотирьох таких обмінів?

Задача. На столі лежало 23 кубики червоного та синього кольорів. Якщо кількість червоних кубиків збільшити на 4, а синіх зменшити на 5, то їх стане порівну. Скільки кубиків і якого кольору було спочатку?

Задача. У корзині лежало 5 яблук. Розділи ці яблука між п'ятьма хлопчиками так, щоб кожний отримав по яблуку і одне залишилося в корзині.

«Мозайка» («Ажурна пилка»)

Техніка дає змогу школярам поглянути на проблему з різних точок зору і вчити один одного.

Організація роботи.

1. Сформулювати проблему.

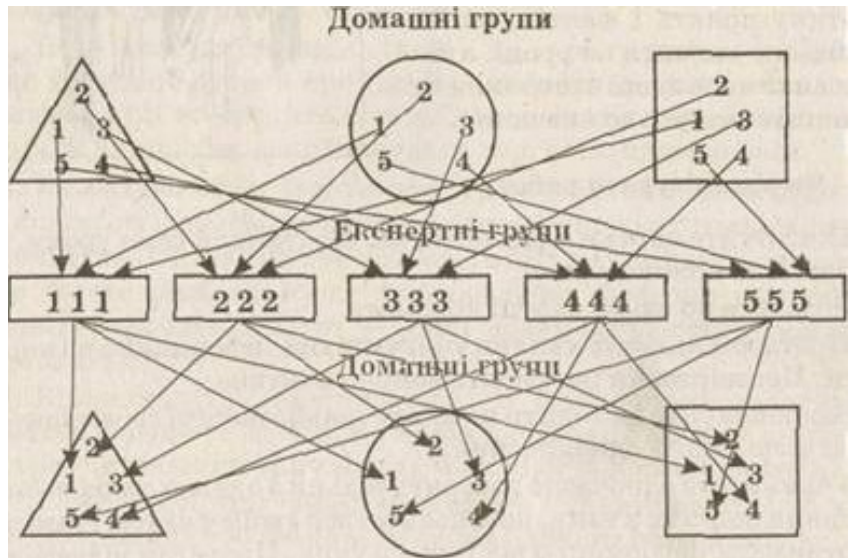
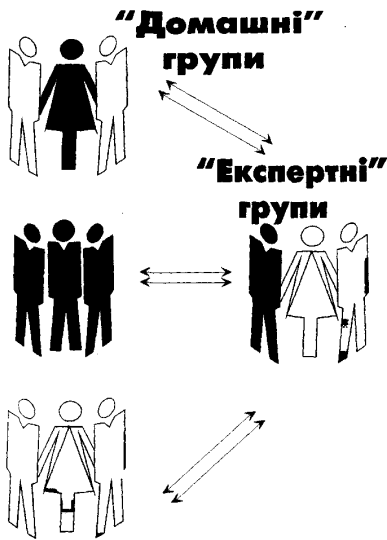
2. Об'єднати клас у «домашні» групи. Кожна група одержує завдання поглянути на проблему з певної точки зору. Кожна група розробляє свою точку зору на певну проблему так, щоб кожен учасник групи міг представити цю точку зору перед іншими групами.

3. Після закінчення роботи групи перемішуються так, щоб у кожній новій («експертній») групі були представлені всі чотири точки зору.

4. «Експертні» групи вислуховують усі чотири точки зору і намагаються досягти консенсусу у вирішенні проблеми. Кожна група виділяє лідера, який представить кінцеве рішення перед усіма учасниками. (Добре, якщо кожна група результати своєї роботи запише на аркуші паперу для наочності)

5. Учні повертаються в «домашні» групи, щоб обмінятися інформацією.

Кожна група виробляє свої аргументи на підтримку чи заперечення проблеми. Кожен член групи має добре знати ці аргументи і бути готовим викласти їх в інших групах. Таким чином, кожен не тільки навчається сам, а й учить інших.

«Метод ПРЕС»

Використовується під час обговорення дискусійних питань та проведення вправ, у яких потрібно зайняти та чітко обґрунтувати визначену позицію з обговорюваної проблеми.

Організація роботи.

1. Роздати матеріали, у яких зазначено етапи методу ПРЕС.

- «Я вважаю, що...».

- «...тому, що...».

- «...наприклад...».

- «Отже.... Таким чином...».

2. Запропонувати охочим висловити власну думку з будь-якої проблеми, використовуючи картку з етапами методу.

Метод "Прес"

<p><u>Позиція</u> Висловіть свою думку, поясніть, у чому полягає ваша точка зору</p>	<p>Я вважаю, що...</p>
<p><u>Обґрунтування</u> Поясніть причину виникнення цієї думки, на чому ґрунтуються докази вашої позиції</p>	<p>- Тому що...</p>
<p><u>Приклад</u> Факти на підтримку вашої позиції</p>	<p>-Наприклад...</p>
<p><u>Висновок</u> Узагальніть свою думку</p>	<p>-Таким чином... -Отже...</p>

Наприклад: «Я вважаю, щоб знайти довжину ламаної, потрібно додати всі довжини відрізків, тому що вона складається саме з окремих відрізків. Наприклад – ламана складається з трьох відрізків, довжина яких 3см, 8см і 5см. Отже, щоб знайти довжину такої ламаної, потрібно $3+8+5=16$ см.»

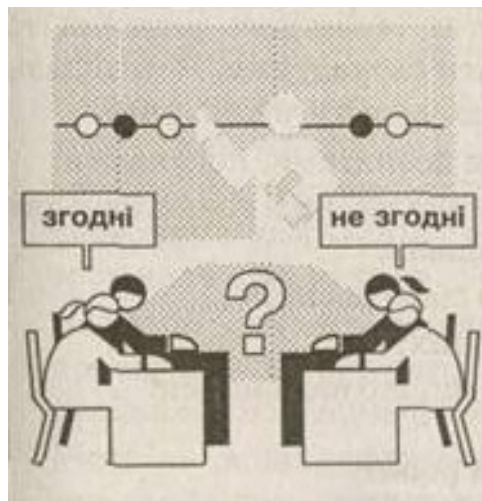
«Займи позицію» (Обери позицію)

Техніка корисна під час проведення в класі дискусії на суперечливу тему.

Організація роботи.

1. Виголосити проблему.

2. У різних кутках класу вивісити на аркушах паперу слова «згодний», «не згодний» або викладені полярні позиції.
3. Запропонувати учням зібратися біля тих аркушів, які відповідають їхній точці зору.
4. Утворені групи обговорюють свою позицію й аргументовано її відстоюють.
5. Після викладу різних точок зору з'ясувати, чи не змінив хтось з учасників своєї думки і чи не хоче перейти до іншого плакату. Учні мають обґрунтувати причини свого переходу. Попросити учнів назвати найбільш переконливу причину протилежної сторони.

«Броунівський рух» – динамічна взаємодія молодших школярів на уроках математики, коли учні можуть вільно рухатися по аудиторії у пошуках відповіді, аналогічного завдання, способу розв'язування та об'єднуватися у групи за спорідненою навчальною інформацією.

Приклад 11. Концентр «Тисяча».

Тема. Письмове додавання і віднімання трицифрових чисел

Мета: закріпити письмовий алгоритм виконання дій додавання та віднімання.

Організація роботи. Учнім класу пропонується серія карток, на яких записані приклади, а учні мають відшукати картки, на яких записані приклади з однаковою відповіддю. Подамо варіанти серій таких карток.

Серія 1 (відповідь 220): $345 - 259 + 134$ $358 + 179 - 317 =$
 $810 - 754 + 164 = 448 + 186 - 414 = 168 + 354 - 302 = 900 - 457 - 223 =$

Серія 2 (відповідь 328): $567 + 246 - 485 = 873 - 388 + 157 =$ і т. д.

Серія 3 (відповідь 146): $853 - 464 - 243 =$ і т. д.

Приклад 12. Концентр «Багатоцифрові числа».

Тема. Нумерація чотирицифрових чисел

Мета: закріпити знання нумерації чотирицифрових чисел на нестандартних задачах з математики.

1. Записати чотирицифрове число за допомогою цифр 0, 7, 3, 5, у якому найбільша цифра на місці сотень, а цифра 5 на місці одиниць.
2. Записати чотирицифрове число, у якому цифра сотень найбільша, а цифра тисяч не найменша, а цифра одиниць 5. Записати відповідь, якщо цифри 2, 3, 5, 8.
3. Записати чотирицифрове число, в якому цифра тисяч більша цифри десятків у 3 рази, а цифра сотень у 3 рази більша цифри одиниць. Цифра сотень більша цифри десятків у 2 рази.
4. Записати найбільше чотирицифрове число за допомогою цифр 2, 4, 5, 7, але щоб сума сотень і

одиниць дорівнювала сумі тисяч і десятків.

5. Записати найменше чотирицифрове число за допомогою цифр 3, 4, 6, 7, але щоб різниця тисяч і сотень дорівнювала різниці десятків і одиниць.

6. Сума цифр чотирицифрового числа дорівнює 21. Цифра тисяч більша цифри сотень на 4 одиниці, а різниця десятків і одиниць дорівнює 5. Цифра одиниць більша цифри сотень у 2 рази. Назвати це чотирицифрове число.

Приклад 13. Концентр «Багатоцифрові числа».

Тема. Геометричні тіла

Мета: закріпити знання про геометричні тіла.

Організація роботи.

Учням класу пропонується серія карток, на яких записана інформація про геометричні тіла. Учні мають відшукати картки, на яких записані завдання, об'єднані спільною темою. Подамо приклади таких карток.

Серія 1. Тема: Паралелепіпед.

Серія 2. Тема: Конус.

Серія 3. Тема: Циліндр.

Серія 4. Тема: Куб.

Серія 5. Тема: Куля.

Серія 6. Тема: Піраміда.

Серія 7. Тема: Зрізана піраміда.

Застосування інтерактивних технологій висуває певні вимоги до структури уроку.

Структура інтерактивного уроку містить п'ять етапів: мотивація, оголошення, представлення теми та очікуваних навчальних результатів, надання необхідної інформації, інтерактивної вправи, підбиття підсумків і оцінювання результатів уроку. Розглянемо їх докладніше.

I. Мотивація (не більше ніж 5% часу уроку).

Метою цього етапу є сфокусувати увагу учнів на проблемі й викликати інтерес до обговорюваної теми. Мотивація є своєрідною психологічною паузою, яка дає змогу дітям насамперед усвідомити, що вони зараз почнуть вивчати інший (після попереднього уроку) предмет, що перед ними інші завдання. Використовуються прийоми, що створюють проблемні ситуації, викликають у дітей здивування, інтерес до змісту та процесу, підкреслюють парадоксальність явищ та подій.

II. Оголошення, представлення теми та очікуваних навчальних результатів (не більше ніж 5% часу уроку).

Мета – забезпечити розуміння учнями змісту їхньої діяльності. Формулювання результатів інтерактивного уроку має відповідати таким вимогам:

- висвітлювати результати діяльності на уроці учнів (а не вчителя);
- чітко відбивати рівень навчальних досягнень, який очікується в результаті уроку (обсяг і рівень засвоєння знань учнів, що буде забезпечений на уроці, обсяг і рівень розвитку навичок і вмій, розвиток емоційно-ціннісної сфери учнів);
- формулювати так, щоб було зрозуміло, як можна оцінити такі результати, коли вони будуть досягнуті;
- бути коротким, чітким і абсолютно зрозумілим і для учнів, і для вчителя, і для батьків учнів.

III. Надання необхідної інформації (10–15% часу уроку). Мета етапу – дати учням достатньо інформації для того, щоб на її основі виконувати практичні завдання шляхом інтерактивної взаємодії, але за мінімально короткий час.

IV. Інтерактивна вправа – основна частина уроку (45–60% часу уроку).

Передбачає застосування педагогом однієї-трьох інтерактивних вправ, що добираються залежно від очікуваних результатів. Саме вони мають забезпечити досягнення мети уроку. Порядок і регламент проведення вправи містить:

- інструктування: учитель розповідає учасникам про мету вправи, правила, послідовність дій і час виконання завдань; з'ясовує, чи все зрозуміло учням (2–3 хв);
- об'єднання в групи, розподіл ролей (1–2хв), інші технічні дії учнів: розташування меблів, підготовка обладнання;
- виконання завдання: педагог виступає як організатор, помічник, ведучий дискусії, намагаючись надати учням максимум можливостей для самостійної роботи і навчання у співпраці один з одним (5–15хв);
- презентацію результатів виконання вправи (3–15хв);
- рефлексію результатів учнями: усвідомлення отриманих результатів під час спеціального колективного обговорення або застосування інших прийомів (5–15хв).

V. Підбиття підсумків і оцінювання результатів уроку (до 20% часу уроку).

Функції цього етапу уроку: прояснити зміст опрацьованого; зіставити реальні результати з очікуваними; проаналізувати, чому відбулося так чи інакше; зробити висновки; закріпити чи відкоригувати

засвоєння; намітити нові теми для обміркування; встановити зв'язок між тим, що вже відомо, і тим, що потрібно вивчити, чого навчитися в майбутньому; скласти план подальших дій.

Проведення рефлексії на уроці відбувається за такими етапами:

- зупинка дорефлексивної діяльності;
- відновлення послідовності виконаних дій;
- вивчення відтвореної послідовності дій з точки зору ефективності, продуктивності, відповідності поставленим завданням тощо;

- виявлення і формулювання результатів рефлексії.

План конспект уроку з використанням інтерактивних технологій

Тема. Ділення на 1. Ділення рівних чисел. Розв'язування задач на різницеve порівняння двох часток.

Мета: ознайомити учнів із випадками ділення числа на одиницю та ділення рівних чисел; удосконалити вміння учнів розв'язувати задачі на порівняння; розвивати пам'ять, логічне мислення; виховувати пізнавальний інтерес; сприяти підвищенню рівня успішності.

Обладнання: іграшковий лототрон, ілюстрації казкових героїв, блокноти кольорових сигналів, дидактичний матеріал до ігор, зірочки для оцінювання.

Хід уроку

I. Організаційна частина

Продзвенів і стих дзвінок, починається урок.

Ми за парти дружно сядем і на дошку разом глянем.

Математику в цей час буде вчити 3 клас!

– Сьогодні на уроці нас чекає непросте випробування. У нас буде незвичайний урок. Ми зіграємо в гру «математичний калейдоскоп». А цей казковий лототрон допоможе побувати у різних казкових героїв, які приготували для вас найрізноманітніші математичні завдання. Але щоб їх виконати, потрібно не тільки показати знання з математики, але й бути дружними, пам'ятати про те, що ви граєте командою. А успіх залежить від кожного гравця. Недарма сьогодні девіз уроку «Один за всіх і всі за одного». Якщо у вас виникнуть труднощі під час роботи, проконсультуватись ви можете у Знаюк – капітанів команд.

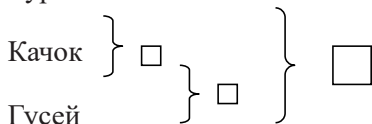
II. Перевірка домашнього завдання

1. Вправа 756. Прокоментуйте розв'язання прикладів.

2. Задача 757. Зробити короткий запис на дошці. Вчитель робить заготовку

короткого запису, а учень вписує потрібні числа:

Курей

III. Контроль, корекція та закріплення знань

– Починаємо нашу гру. За правильні відповіді ви будете отримувати золоті зірочки.

У кінці уроку ми підведемо підсумки. Але дивіться, щось наш лототрон не крутиться, він не впевнений у ваших силах. Давайте проведемо математичну розминку.

1. Гра «Трік – трак»

Вчитель. Числа при додаванні називаються зменшуване, від'ємник, частка.

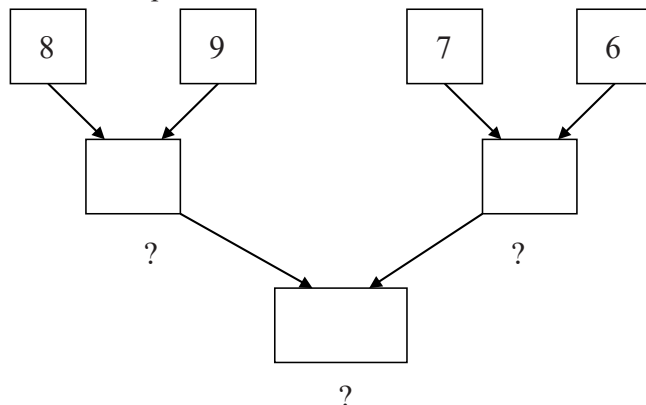
Діти. Трік-трак, це не так!

Вчитель. А як?

Діти. Числа при додаванні називаються перший доданок, другий доданок, сума. (Робота з правилами)

2. Усний рахунок

1) скласти за блок-схемою вираз, знайти його значення.

(Блокноти кольорових сигналів)

2) Мишка зернятка збирала,

По два зернятка тягала,

Принесла вже 9 раз.

Який вже у мишки запас? ($2 \cdot 9 = 18$)

3) Три великі галки йшли додому з рибалки,

В сумці кожна з них несла сім рибин великих.

Рибку з'їли, а порахувати не вміли. ($7 \cdot 3 = 21$)

3. Каліграфічна хвилинка

– Що є спільного у днях тижня, кольорах райдуги, чудесах світу? (7)

Каліграфічне письмо цифри 7.

IV. Вивчення нового матеріалу

– Ну тепер все добре. Наш лототрон працює і ми потрапляємо до першої казки. Вгадайте, що за казка? (Зачитує невеличкий фрагмент з казки «Русалонька»)

– Русалонька хоче теж вивчити математику і тому просить залишитися на нашому уроці. Дозволимо?

Пояснення нового матеріалу. (№760)

Бесіда.

– Сьогодні разом з Русалонькою будемо вчитися ділити числа на одиницю і самі на себе. Наприклад, $8:1$, $8:8$

Скористаємося зв'язком дій множення і ділення, тобто складемо приклади на ділення з прикладу на множення. Візьмемо для цього приклад $1 \cdot 8 = 8$

$$1 \cdot 8 = 8,$$

$$8:1 = 8,$$

$$8:8 = 1.$$

– Що одержимо в частці від ділення числа на 1?

– Що отримаємо в частці від ділення числа на це саме число?

– Але Русалонька все ще не зрозуміла новий матеріал, тому наведіть власні приклади ділення числа на 1 і ділення числа на самого себе. Давайте разом складемо правила ділення числа на 1 і ділення числа на це саме число. Як це можна записати за допомогою букв?

$$a:1=a$$

$$a:a=1$$

Первинне закріплення.

– Крутимо далі лототрон. А яка це казка? (Читає фрагмент з казки «Попелюшка»)

Попелюшка.

– Ніхто не знає чому я така сумна. Справа у тому, що у нашому королівстві бал. Наш король хоче відмінити його, він дуже сердитий, тому що не може розв'язати приклади. А я дуже хочу потрапити на бал.

– Допоможемо Попелюшці потрапити на бал? (Виконують приклади №761 – з коментуванням, №762 – на дошці і самостійно)

Фізкультхвилинка

V. Закріплення отриманих знань

– А куди зараз завів нас лототрон? (Казка «Дюймовочка»)

Дюймовочка.

– Я звикла прокидатися з першими промінцями сонця, вмиватися ранковою росою,

ласувати квітковим пілком і весело щебетати з моєю подругою Ластівкою. Ми також приготували для вас завдання з математики!

– Сьогодні Ластівка прилетіла на урок не сама, а зі своїми помічниками.

Велика Ластівка – найважчі приклади, розв'язавши які, можна отримати 3 зірочки.

Зворотний бік

$45 - 27 : 27 + 10$	34
$9 : 9 + 0 \cdot 9$	19
$23 : 23 + 18 : 1$	1
$3 \cdot 4 + 14 : 14$	13

Середня Ластівка – більш легкі завдання, за які можна отримати 2 зірочки.

Зворотний бік

$88 : 1 - (21 + 19)$	2
$10 : 10 + 1$	48
$3 \cdot 5 + 45$	0
$2 \cdot 0 + 0 \cdot 2$	60

Маленька Ластівка – найлегші приклади, але за них ви отримуєте лише 1 зірочку.

Зворотний бік

$11 \cdot 0$	18
$65 : 1$	0
$88 : 88$	1
$3 \cdot 6$	65

Дюймовочка: Я – ваша ровесниця і також навчаюся в школі. Я отримала домашнє завдання, але не можу з ним впоратися. Ви мені допоможете?

1. Задача 759. Прочитати задачу. Повторити її зміст.

Проаналізувати її зміст від запитання до даних.

– Чи можна відразу дати відповідь на запитання задачі?

– Чи можна відразу знайти периметр прямокутника?

– Що для цього треба знати?

– Що відомо про ширину прямокутника?

– Чи можна знайти ширину прямокутника?

– Яку дію для цього треба виконати?

Знайти ширину прямокутника. Побудувати цей прямокутник у зошитах. Обчислити його периметр.

2. Задача 763. Ознайомитися із задачею. Повторити її зміст за запитаннями вчителя. Колективно скласти план розв'язування. Порівняти його з планом, поданим у підручнику. Самостійно записати розв'язання задачі. План у зошитах не записувати.

Дюймовочка. Дякую вам за допомогу! А зараз я перевірю як ви засвоїли сьогоднішній матеріал.

Обчисліть із коментуванням:

$$6 \cdot 1 + 6 \qquad 6 \cdot (1 + 6)$$

$$9 : (1 + 8) \qquad 9 : 1 + 2$$

VI. Домашнє завдання

№ 766, 767. Вчитель пояснює завдання.

VII. Підсумок уроку

– Ось і закінчилась наша гра. Ми побували в багатьох цікавих місцях.

– Які труднощі у вас виникли в процесі роботи?

– Які види діяльності ви б хотіли виконати на наступному уроці? Що для цього потрібно знати?

– Ви сьогодні добре попрацювали. Молодці! І кожен із вас отримав на сьогоднішньому уроці оцінку – давайте підрахуємо зірочки й оцінимо кожного з вас. Використання інтерактивних методів і прийомів на різних етапах уроку.

Актуалізація опорних знань

1. «Хто більше»

Учням пропонується по черзі швидко проговорювати всі найважливіші поняття та означення цієї теми, доповнюючи один одного. При цьому вчитель питання не ставить.

2. Метод «Мікрофон»

«Мікрофон» надає можливість кожному сказати щось швидко, по черзі, відповідаючи на запитання або висловлюючи свою думку чи позицію.

3. «Інтелектуальна розминка»

Відповіді учнів на запитання (чи існує чотирикутник з трьома тупими кутами?)

4. «Вірю – не вірю»

Вчитель ставить запитання:

Чи вірите ви, що...

5. «Так чи ні»

Учитель записує на аркуші поняття або креслить геометричну фігуру, або пише формулу. Учні ставлячи запитання, на які вчитель має право відповісти тільки «так» чи «ні», повинні відгадати задумане.

6. Бліц-опитування «ланцюжком»

Учні по черзі ставлять один одному запитання і відповідають на них.

7. «Спіймай помилку»

Вчитель проговорює факти, формули, включаючи малопомітні помилки. Учні вказують на них.

8. «Світлофор»

У кожного учня картка, яка з одного боку червона, а з іншого – зелена. Вчитель ставить запитання А всі учні підіймають картки: хто знає відповідь – сигналізує зеленим, а хто не знає – червоним.

9. «Пінг-понг»

Кидаючи один одному м'ячик, учні разом з тим ставлять запитання.

10. «Тихе опитування»

Взаємоопитування. Опитування в парах.

11. Тестування. Перевірка знань учнів за допомогою дидактичних матеріалів або комп'ютера.

12. «Незакінчене речення»

Вчитель або учень-асистент починає формулювати визначення поняття, а учні закінчують.

13. «Логічний ланцюжок»

Перший учень починає відповідати на запитання, далі на будь-якому місці його відповідь припиняється вчителем і слово передається другому учневі, потім третьому.

14. Термінологічний диктант. Учитель називає поняття, а учні пишуть його визначення.

15. «Випадкове опитування»

Номери питань, на які будуть відповідати учні, визначаються підкиданням грального кубика, або за допомогою рулетки.

16. «Це стане нагоді»

На дошці записані запитання, відповіді на які допоможуть зрозуміти ключові моменти нового матеріалу.

17. «Виступ солістів»

Урок починають «солісти». Так називають учнів, яким потрібно буде «захищати» рішення домашніх задач. Рішення оформлюється на дошці до уроку. При призначенні «солістів» враховується складність задач.

Розв'язування вправ

1. «Знайди помилку»

На дошці записане розв'язування якого-небудь приклада чи задачі з традиційними, що часто зустрічаються, помилками. Пропонується здійснити перевірку кожного логічного ходу розв'язування.

2. «Мозкова атака»

За короткий час учням треба дати якнайбільше цікавих ідей для розв'язування запропонованої вчителем задачі.

3. «Логічний ланцюжок»

Перший учень починає розв'язувати задачу, далі на будь-якому місці його відповідь припиняється вчителем і слово передається другому учневі, потім третьому.

4. «Розвідники»

Робота в групах. Аркуші з завданнями для груп прикріплені в різних кінцях класу. Учень-розвідник із кожної команди підходить до аркуша, запам'ятовує завдання і диктує його учням своєї групи.

Можна підходити декілька раз.

5. «Сліпий капітан»

Капітану кожного ряду зав'язують очі і всі капітани одночасно повинні вписати правильні відповіді в завдання на дошці, керуючись підказками учнів тільки свого ряду.

6. «Інтелектуальний тир»

Учні перед виходом до дошки кидають дротик у мішень, щоб вибрати завдання. Далі від центра розміщені легші завдання, але вони оцінюються меншою кількістю балів. У центрі – найскладніші, оцінюються вищим балом.

Систематизація та узагальнення знань учнів

Метод «Карусель»

Кожній групі дається аркуш ватману і фломастер такого ж кольору, як і їх картки. Завдання:

1. Група – трикутник.
2. Група – прямокутник.
3. Група – ромб.
4. Група – квадрат.

За 2 хвилини треба обговорити і записати схематично на аркуші означення цього чотирикутника.

Після цього треба передати аркуш наступній групі за годинниковою стрілкою і на отриманому аркуші написати схематично властивість тої фігури, яка накреслена на ньому.

Коли до кожної групи повернеться аркуш з її початковим завданням, учні групи повинні переглянути всі записи, можливо доповнити і підготуватись до виступу.

Потім по черзі надається слово доповідачу з кожної групи, і він розповідає перед усім класом властивості цієї фігури, вказує на можливі неточності в записах інших груп, висвітлює основні моменти доведення певних властивостей.

Решта учнів слухають, ставлять запитання.

Закріплення вивченого матеріалу

1. «Шерлок Холмс»

Скласти якнайбільше запитань до теми, що вивчається. Інші учні дають відповіді на запитання.

2. «Впізнай мене»

Учитель називає ознаку фігури, поняття. Учні повинні відгадати. Якщо не відгадують із першого разу, вчитель пропонує більш точну інформацію. Якщо і цього разу не вгадали, вчитель пропонує таке твердження, що не впізнати загадане неможливо, але оцінка за такі відповіді з кожним разом зменшується.

3. Математичне доміно. Частини формул написані кожна на двох картках. Необхідно знайти до кожної картки її половинку.

4. «Аукціон»

Кожному з учнів треба назвати якусь ознаку, формулу, властивість певної фігури. Хто назве останній – переможе.

Підсумок уроку

1. «Сніжна грудка»

Слово – речення – питання – відповідь.

Перший учень проговорює слово, що стосується цієї теми, другий складає речення з цим словом, третій складає питання до цього слова, а четвертий відповідає на нього.

1) Двоцифрове число.

Ми сьогодні на уроці розглядали двоцифрові числа.

Що таке двоцифрове число?

Це число, яке має у собі два розряди: одиниць і десятків.

2) Одноцифрове число.

Я вивчав тему ділення двоцифрового числа на одноцифрове.

Що таке одноцифрове число?

Це число, яке складається з однієї цифри.

3) Ділення двоцифрового числа на одноцифрове.

Тема уроку «Ділення двоцифрового числа на одноцифрове».

Як поділити двоцифрове число на одноцифрове?

Щоб поділити двоцифрове число на одноцифрове, треба двоцифрове число розкласти на розрядні доданки або на зручні доданки, потім поділити ці числа на дільник і результати додати.

2. На уроці я:

Дізнався:

Зрозумів:

Навчився:

3. Найбільший мій успіх на уроці:

Найбільші труднощі на уроці:

4. Есе 5-хвилинний твір з метою підбиття підсумків уроку і висновків, що були сформульовані на уроці.

5. Що нового дізнався на уроці?

Що сподобалося найбільше?
Що було найскладнішим при виконанні завдань?
Що треба ще вивчити вдома?
6. «Неуважний учень»

Виконуючи завдання на (тема уроку), неуважний учень зробив деякі помилки. Виправте помилки і скажіть, які визначення, властивості, правила не знає цей учень.

1. «Квітка засвоєння»
Учні прикріплюють на дошці пелюстки квітки:
Зелені – все зрозуміло;
Сині – майже все зрозуміло;
Жовті – зрозуміло наполовину;
Оранжеві – дещо зрозуміло;
Червоні – нічого не зрозуміло.

2. Прощання. Інструкція: учні в парах беруться за руки й дарують один одному усмішку: кожен повертається до свого сусіда і, сказавши йому те, що викликало в ньому захоплення і побажавши йому чогось гарного, усміхається. Учитель дякує класу за роботу.

3. Ось і закінчився наш урок,
Час невпинно й швидко так летить.
Ви до знань зробили ще один крок,
Хай у всьому завжди вам щастить!
Дякую, що працювали гарно,
Часу ви не витрачали марно,
Дякую за дисципліну на уроці
І бажаю успіхів у навчальному році.

4. Про що говорить епіграф?
Як ви розумієте зміст епіграфу до уроку?
5. Результативність роботи – 100-бальна шкала.
Що сприяло успіху? Що заважало?

Оцінити результативність своєї роботи на уроці за 100-бальною шкалою.

6. Шкала впевненості.

1 – 10 – 20 – 30 – 40 – 50 – 60 – 70 – 80 – 90 – 100 зовсім не впевнений абсолютно впевнений На початку уроку учні оцінюють власне почуття впевненості у знаннях за шкалою.

У кінці уроку треба порівняти очікування з результатом. У чому причина невдач?

7. Моя діяльність на уроці (три дієслова). Передати зміст своєї діяльності на уроці за допомогою трьох дієслів.

8. Приємні прислівники. Висловити своє ставлення до уроку за допомогою приємних прислівників.

9. Мій емоційний стан (три прикметники) Передати свій емоційний стан після уроку за допомогою трьох прикметників.

10. Слова подяки

– Чи мали вплив інші люди на досягнення тобою успіху на уроці?

– Кому ти хочеш подякувати?

11. Що здивувало?

Аристотель: Пізнання починається з подиву.

– Що викликало здивування на уроці?

12. Корисні та шкідливі риси

– Які риси характеру допомагали навчатися, а які заважали?

Активність, апатія, ввічливість, упертість, дисциплінованість, допитливість, ініціативність, наполегливість, неуважність, незібраність, небалість, організованість.

13. Похвали себе

– Чи з'явилося почуття самоповаги від твоєї роботи на уроці? Похвали себе.

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА ЗАСОБАМИ МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ «ЩОДЕННІ 3 (5)»

Дубяга С. М., Фефілова Т. В., Фалько Н. М.

«Щоденні 5» (Daily 5) – це методична система, яку використовують в таких країнах світу, як: Канада, Британія, Америка та Австралія. Вона розвиває самостійність, креативність, уміння мислити нестандартно. Технологія навчання Daily 5 пройшла певний період розвитку, поки не стала важливою та актуальною